

Regeringskansliet
c/o Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
n.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av Naturvårdsverkets förslag på jakttider N2020-01735-FJR

Beslut

Länsstyrelsen i Västernorrlands län beslutar att avge följande yttrande över Naturvårdsverkets förslag till jakttider.

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser att det finns ett behov av att se över jakttider reglerade i jaktförordningen och anser i stort att många av förslagen i den slutliga remissen är bra förändringar som är väl avvägda med den samlade kunskapen som finns kring fåglars och däggdjurs biologi. För att också ta hänsyn till konventionen om biologisk mångfald är det viktigt att regleringen ger utrymme till regional förvaltning så nära lokal nivå som möjligt. Nedan följer synpunkter på både det som länsstyrelsen tillstyrker samt förslag där avvikande uppfattning finns.

Synpunkter på detaljförslagen

- Förslaget om allmän jakttid efter kronhind utanför KSO avstyrks. *(Se synpunkter under 15. Allmän och särskild jakttid, kronhjort)*
- Förslaget om särskild jakttid för älg bör ändras i vissa delar. *(Se synpunkter under 40. Särskild jakttid, älg)*
- Förslaget om förlängd allmän jakttid efter rådjur i februari tillstyrks men att det även bör omfatta råbock. *(Se synpunkter under 16. Allmän jakttid, rådjur)*
- Enhetligt och tydligt med regler för skydds jakt på eget initiativ gällande grågås, kanadagås, vitkindad gås, storskarv, trana, sångsvan samt ringduva i hela landet 1 juli – 30 juni. *(Se synpunkter gällande storskarv under 58, 66 samt 67. Skydds jakt på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4)*
- Bra med harmoniserade jakttider för samtliga jaktbara änder över hela landet, vilket är lämpligt eftersom andjakt ofta bedrivs på flera arter samtidigt.
- Viktigt att jaktidsöversynen använt en objektiv och transparent metod för bedömning av om en art är jaktbar eller inte.
- Positivt med tidig jaktstidstart och lång jakttid på arter, i synnerhet de gäss som finns i livskraftiga populationer, och som orsakar skador inom jordbruket.
- Harmonisering av jakttider för olika arter gör det enklare och tydligare för de som tänkt jaga.
- Positivt med en senare och därmed enhetlig sluttidpunkt för fjäll- och dalripar i hela utbredningsområdet nedanför lappmarksgränsen.

- Klokt förslag om förlängd jakttid på orr- och tjädertupp för län i norra och mellersta Sverige. Uttaget av tuppar påverkar inte nämnvärt populationen och förslaget bidrar till ökade jakttillfällen.
- Förslaget om licensjakt efter både gråsäl och knobbsäl tillstyrks.
- Förslaget om att bävers dammbyggnad får rivras även under september månad tillstyrks.
- Förslaget om tider för jakt med hund och jaktträning tillstyrks.

Generella synpunkter

Länsstyrelsen är positiv till den översyn och jakttidsändring som nu genomförs. Det bör dock framhållas att länsstyrelsens uppfattning är att jakttider ska vara stabila, kända och långsiktiga om inte förutsättningar påkallar en ändring. Att en regelbunden översyn av jakttider skulle vara en förutsättning för adaptiv förvaltning kan därför ses som något vilseledande. Endast om jakttiden är biologiskt "felaktig" eller dåligt anpassad till rådande förhållanden bör den ändras. Risken med att påstå något annat kan sätta upp förväntningar att jakttider hela tiden ska revideras. Länsstyrelsen anser att det är viktigare att Naturvårdsverket i denna och alla sina översyner kring viltfrågor beaktar och anpassar så mycket som möjligt så att viltförvaltningen kan anpassas och ske på så lokal nivå som möjligt vilket man är mycket tydlig med i både konventionen för biologisk mångfald och i den svenska viltförvaltningspolitikens inriktning.

Målbilderna och utgångspunkterna som Naturvårdsverket har i sin jakttidsöversyn är relevanta och det är positivt att jakt i möjligaste mån undviks under parning och uppfödningstiden för respektive arter. Synsättet att jakten i Sverige där stor hänsyn tas till de biologiska förutsättningarna och etiken utifrån detta ska främjas och att ramarna för detta är generösa inom det övergripande regelverk som finns ses som positivt. Det borgar för att jakt fortsätter att utgöra ett viktigt verktyg i viltförvaltningen, att viltet ses som en resurs som kan förvaltas klokt men också att regionala och lokala utmaningar ges möjlighet att hanteras inom den regionala förvaltningsstrukturen och på lokal nivå av den enskilde eller skadedrabbade.

15. Allmän och särskild jakttid, kronhjort

Länsstyrelsen menar att införa allmän jakttid på hind är ett dåligt förslag. Förslaget riskerar att minska incitamentet att delta i förvaltningen inom kronskötselområden och därigenom urholka hela förvaltningsmodellen för kronhjort som byggs upp inom ramen för älgförvaltningens strukturer. Om det endast är kronhjortar (handjur) som förvaltas inom skötselområden faller till stor del tanken med en samordnad förvaltning. Styrningen i förvaltningen kommer påtagligt att minskas och risken är att problem, som en för stor kronhjortstam orsakar, kommer att öka ännu mer. Detta eftersom det är mer än bara avskjutning som avses med förvaltning inom ett skötselområde. Inventeringen av kronhjort kommer också att försämrats eller utebli om skötselområdena tappar sin roll som förvaltande nivå. Det finns då ingen part för länsstyrelsen att vända sig till och ställa krav på inventeringar, ökad avskjutning eller annan problemhantering i de fall förvaltningen sköts av enskilda jakträttshavare som vägrar samarbeta. Vidare håller inte länsstyrelsen med Naturvårdsverket som säger att det inte är möjligt att bilda ett kronhjortsskötselområde där det inte finns en etablerad stam av kronhjort. Länsstyrelsen anser att områden som är spridningsområden för kronhjort, mycket väl kan bilda ett kronhjortsskötselområde och planera för förvaltning av kronhjort.

16. Allmän jakttid, rådjur

De förlängda jakttiderna möjliggör en ökad reglering av rådjurspopulationen och därmed färre kollisioner med trafik, färre skador på skog och gröda och ett ökat nyttjande av rådjur som resurs. I framförallt de nordligaste länen möjliggörs jakt under en längre period. I dessa län beror möjligheten till jakt till stor del på snöförhållandena. Förlängd jakttid innebär sannolikt också färre skyddsjaktsansökningar. Med de mildare vintrarna som allt oftare råder, främst i kustlandet, är det klokt att förlänga jakttiden rent generellt. Men förslaget om att jakten i februari enbart omfattar get och kid skulle kunna ställa till en del problem med lagens efterlevnad. Då bockarna då har tappat sina horn, skulle en oerfaren jägare av misstag kunna skjuta fel djur och därmed ouppsåttigt bryta mot lagen. Förslaget borde kanske därför gälla att även omfatta bockar, dvs alla djur fram till den 28 (29) februari, med en rekommendation att rikta jakten på get och killing utifrån ett beståndsreglerande perspektiv. Detta förslag skulle därmed eliminera risken att någon av misstag råkar fälla ett handjur och i onödan bli misstänkt för ett jaktbrott. Ur ett perspektiv när det gäller troféer är det få jägare som ändå medvetet skulle rikta jakten på handjur vid aktuell årstid.

40. Särskild jakttid, älg

Naturvårdsverkets nuvarande förslag innebär att mer av beslutsutrymmet rörande jakttider för älg flyttas från den lokala och regionala nivån till den nationella nivån genom utformningen av den föreslagna regleringen. Detta anser länsstyrelsen inte gå i linje med inriktningen i konventionen för biologisk mångfald och den nationella politiska inriktningen för viltförvaltning där det är tydligt att förvaltningen av djur och natur bör decentraliseras och kunna anpassas regionalt i så stor utsträckning som möjligt.

Det nu anpassade förslaget sen förra remissomgången säger att länsstyrelsen även fortsatt ska ha möjlighet att besluta om uppehåll under jakttiden men att det regleras i lag till att omfatta maximalt tio dagar och endast under förutsättning att möjligheterna att uppnå beslutade mål inom älgförvaltningen inte försvåras då med avses skadenivåer på skog samt trafikolyckor. Huvudmotivet som Naturvårdsverket lyfter till förslaget om ett borttaget brunstuppehåll i jakten är att få ökad måluppfyllnad och därigenom minska den skadebild på tallungskog som är rådande i en majoritet av landets älgförvaltningsområden. I dag finns inga större studier eller faktaunderlag som tyder på att den effekten skulle uppnås genom denna typ av reglering. I Norrbotten, den enda referensen som finns där brunstuppehållet tagits bort, finns utvärderingar som lyfter fram att ingen effekt på måluppfyllnaden kunnat påvisas. Vi är medvetna om att det är olämpligt att använda ett enda läns erfarenheter som en referens för en slutsats om måluppfyllnad kontra jakttid då det är många parametrar påverkar detta ut över jakttiden. Det är viktigt att älgförvaltningen får verktygen att nå sina mål och att alla parter gör sitt i det arbetet men att göra denna inskränkning i det regionala inflytandet av förvaltningen utan att ha faktaunderlag för att detta faktiskt kommer leda till högre måluppfyllnad är inte bra. Länsstyrelsen ser då en överhängande risk att den enda skillnaden men den nya regleringen blir att den lokala regionala nivån tappar ytterligare inflytande över förvaltningen.

En annan aspekt som bör vägas in är det jaktetiskt perspektivet. Det kan finnas skäl att lämna älgar ostörda under en period då brunst infaller även om inte reproduktionen kanske påverkas nämnvärt bör älgen visas samma hänsyn som man i stort sett gör med alla andra jaktbara viltarter. Detta även är en viktig grundbult i den svenska jaktetiken nämligen att inte jaga djur under parningstider vilket är viktigt för att utveckla, värna och behålla förtroende och acceptans för jakten.

Ännu en aspekt av Naturvårdsverket förslag är att övriga lokala samhällliga intressen som kan påverkas både direkt och indirekt av jakttiden på älg och som finns representerade Viltförvaltningsdelegationen får en minskar möjlighet att påverka jakttiderna i dialog regionalt. Ett exempel på detta är ett beslut från vårt län (dnr 218-5513-09, 2009-06-26) där delegationen bland annat gett inriktningen att ” Hänsyn till friluftslivets intressen har tagits i detta beslut på så sätt att älgjakten inte får bedrivas under viss period i slutet av september och början av oktober.”

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget att fastslå startpunkten för älgjakt till den 1 september men när det gäller slutdatumet den 28 (29) februari anser länsstyrelsen att finns vissa risker att beakta. Positivt med förslaget är att de kan minska behovet av skydds jakt inom skadedrabbade områden som orsakas av ansamling av vandringsälg vintertid samtidigt som länsstyrelsens rätt att besluta om kortare jakttid i förhållande till snö-, is- eller temperaturförhållandena bibehålls. Däremot anser länsstyrelsens också att detta kan skapa konflikt och splittring mellan intressenter ur ett etiskt perspektiv och därigenom minska acceptansen för jakt. Länsstyrelsen motsätter sig därför förslaget och anser att jakttidens slut ska fortsatt beslutas av länsstyrelsen, efter samråd med Viltförvaltningsdelegationen. Detta för att fortsatt förvalta älgen med hänsyn till regional och lokal förvaltning och utifrån ett samhällligt perspektiv.

Naturvårdsverket ger även förslag på att länsstyrelsernas möjlighet att besluta om att jakt endast får bedrivas på vuxen älg av visst kön eller efter kalv en viss del av jakttiden inom licensområden tas bort. Länsstyrelsen anser att för att få en likhet mellan älgskötselområdenas fastställda planer, där en fördelning mellan vuxna tjurar och kor anges i mål för avskjutning så bör licensområdenas fördelning också kunna regleras. Länsstyrelsen anser därför att möjlighet att styra tilldelning på kön bör kvarstå för att bibehålla den regionala och lokala förvaltningen samt att det inte ska vara ”fördelaktigare” att jaga i ett licensområde än ett älgskötselområde, detta kan leda till ökade registreringar av licensområden som bryter sig ur befintliga älgskötselområden.

41. Licensjakt på säl

Länsstyrelsen ser det som positivt och absolut nödvändigt att det sker en förändring i säl förvaltningen och att införande av licensjakt är ett led i detta. Förslaget möjliggör en populationsreglerande jakt på både gräsäl och knobbsäl. På så sätt kan de skador som sälen orsakar förväntas minska och acceptansen för arten i lokalsamhället öka. Detta bör i sin tur leda till ett minskat behov av skydds jakt och minskade konflikter. Förslaget om att införa licensjakt på de bägge sälarterna är rimligt enligt länsstyrelsens bedömning då dessa bedöms som livskraftiga och har gynnsam bevarandestatus i dagsläget. Det är också rimligt att anta att vikaresäl når dit då den visar en ökande trend men att det är viktigt att denna trend också säkerställs. Beslut om licensjakt på säl oavsett art får inte försvåra upprätthållande

av GYBS enligt JF. Minskar någon av arternas bestånd till under GYBS blir det ändå enbart skyddsjakter som är möjliga.

42. Inskränkning i jakten, tid på dygnet

Förslaget innebär att samma reglering av tid på dygnet då jakt får bedrivas gäller för änder, gäss samt inhemskt hjortvilt. För jakt på änder och gäss innebär detta en inskränkning i tiden på dygnet som jakt får bedrivas jämfört med tidigare. Enligt länsstyrelsens bedömning ett bra förslag med tanke på svårigheterna med artbestämning av änder och gäss under de mörka timmarna.

För älg innebär det en utvidgning av tiden i slutet av dagen vilket också är ett bra förslag som ökar möjligheten till att också nyttja vakt- och smygjakt som jaktformer då älgen företrädesvis börjar bli aktiv i skymningstimmen.

Länsstyrelsen konstaterar att Naturvårdverket tagit bort jakt på björn i skymningstimmen som låg som förslag i den första remissomgången. Länsstyrelsen anser att jakt i skymningstimmen bör få ske på björn men enbart som smyg- eller vaktjakt då förutsättningarna att avlossa ett säkert skott vid exempelvis en åtel är mycket bra. Det skulle också vara mera meningsfullt för de jägare som vill bedriva åteljakt på det traditionella sättet.

58, 66 samt 67. Skyddsjakt på enskilds initiativ med stöd av JF bilaga 4

När det gäller förslaget om möjlighet till skyddsjakt på enskilds initiativ efter storskarv, trana, sångsvan samt vitkindad gås är det ett förslag som skulle innebära en värdefull förändring om det blir verklighet. Det kommer att minska länsstyrelsens tillståndshantering kopplat till dessa arter utan att det bedöms äventyra arternas bevarandestatus både nationellt och regionalt. Den enda farhågan som finns kopplat till trana är att denna möjlighet i jaktförordningen skulle medföra en minskad vilja till att arbeta skadeförebyggande och nyttja viltskademedlen för det ändamålet. Den farhågan ser länsstyrelsen däremot inte som något stort hot utan den problematiken får i så fall hanteras om den uppstår.

Länsstyrelsen anser dock att villkoren för skyddsjakt på storskarv på enskilds initiativ bör begränsas till att endast gälla yrkesmässig fiskodling och fiskeredskap för yrkesfiske. Det är framför allt yrkesmässig verksamhet som riskerar att drabbas av ekonomisk skada. Förslaget kan i annat fall riskera att känsliga arter störs om tex hobbyverksamhet omfattas av ett sådant beslut. För icke yrkesmässiga fiskodlingar och fiskeredskap bör prövning, som idag, göras av Länsstyrelsen.

Naturvårdsverket skriver att frågan om rapportering vid skyddsjakt på enskilds initiativ behöver ägnas ytterligare uppmärksamhet. Länsstyrelsen anser att Naturvårdsverket bör använda sin föreskriftsrätt i 26 § jaktförordningen och föreskriva vad som ska rapporteras till länsstyrelsen i samband med skyddsjakt på enskilds initiativ.

69. Förstörelse av bävrars dammbyggnad

Förslaget innebär ett förtydligande av förutsättningen för förstörelse av dammbyggnad. Sluttidpunkten senareläggs med en månad över hela landet. Det behöver tydliggöras att syftet med förstörelsen är att förhindra allvarlig skada.

Ett bra förslag som sannolikt medför färre ansökningar om rivning av dammar under september månad då ofta problemen med översvämningar uppstår. 1 oktober startar dessutom allmän jakttid på bäver, vilket då harmonierar väl.

Med undantag av de synpunkter som lämnats med avvikande mening, tillstyrker länsstyrelsen remissen och kan konstatera att förslagen uppfyller nationell lag, EU:s naturvårdsdirektiv och de internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig till att följa. Vidare konstaterar länsstyrelsen att förslagen innebär att fåglar inte jagas under parnings- och uppfödningstid samt att remissen ligger i linje med strategi för svensk viltförvaltning.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Berit Högman med vilthandläggare Lars Wiklund som föredragande. I den slutliga handläggningen av detta ärende har även enhetschef Jenny Lindgren deltagit.

Kopia:

- Viltförvaltningsdelegationen i Västernorrland
- Länsstyrelserna i Västerbotten, Norrbotten och Jämtland